

Частина перша: Я

СПОЛОХАНА КИЦЬКА

Я втікала. Утікала подалі від Англії, від свого дитинства, від зими, від низки безладних дурнувятих любовних пригод, від нечисленних меблів та купи зношеного одягу, накопиченого під час мого лондонського життя; я втікала від сірості, задухи, снобізму, від клаустрофобії, що їх викликало у мене низьке небо, втікала від власної неспроможності вирватись уперед у тій шурячій гонці — хоч я й симпатичне щуреня і могла би ту гонку очолити. Насправді ж утікала від майже усього, тільки не від закону.

І втекла далеченько — з незначним перебільшенням, на інший кінець світу. Насправді я пододала шлях від Лондона до «Дрімі Пайнз Моторкорт», що за десять миль на захід від Лейк-Джордж¹ — знаменитого американського туристичного курорту в горах Адірондака, які розкинулися на величезному просторі північної частини штату Нью-Йорк, разом із скелями, озерами та сосновими лісами. Я вирушила у подорож першого вересня, а сьогодні — тринадцяте жовтня, п'ятниця. На момент від'їзду гуртик місцевих кленів на моїй вулиці був ще зеленим, принаймні настільки зеленим, наскільки зеленим може бути дерево в Лондоні у се-

¹ Озеро та місто у штаті Нью-Йорк завдовжки майже 50 км, завширшки до 5 км. Це озеро Ф. Купер вибрав місцем дії свого роману «Останній з могікан».

редині серпня. А тут незліченна армія могутніх сосен стрункими рядами марширувала на північ до канадського кордону, а дикі клени подекуди полум'яніли, немов розриви шрапнелі. Я й сама відчуваю метаморфози, зокрема моя шкіра вже змінилася кардинально: від блякло-жовтої — розпізнавальної риси мешканця Лондона, до рум'яної та сяючої здоров'ям, яка є у тих, хто живе на природі та рано лягає спати, а також виконує купу інших милих, але нудних робіт, з яких складалося моє життя в Квебеку ще до того, як я вирішила поїхати в Англію, щоби стати «справжньою леді». Що казати, квітучий, «кров-з-молоком», образ нині не в моді, тож я навіть облишила фарбувати губи та робити манікюр, але для мене це — наче линька для гадюки, немов повернення до справжнього ества, коли я була по-дитячому щаслива й задоволена собою щоразу, дивлячись у дзеркало (ось ще одна реалія — більше не кажу «люстерко») і не мала жодної потреби малювати інше обличчя замість власного. Я не вихваляюся. Мені треба було втекти від особи, якою я була протягом останніх п'яти років. Не так, щоб я була страшенно задоволена собою теперішньою, але ту, іншу, я ненавиділа та зневажала і дуже раділа, коли позбулася її насамперед, її обличчя.

Радіостанція WOKO (могли б вигадати й милозвучнішу назву!) в Олбані, столиці штату Нью-Йорк, яка діяла за приблизно п'ятдесят миль на південь від того місця, де я перебувала, сповістила, що зараз шоста година. У прогнозі погоди, що прозвучав опісля, попереджали про шторм із сильними поривами вітру, який насувається з півночі й має дістатися Олбані о восьмій вечора. Це означало, що варто очікувати неспокійну нічку. Мені було байдуже. Ураганом мене не налякаєш, і хоча найближча жива істота, наскільки мені відомо, мешкала миль за десять поганою польовою дорогою в напрямку на Лейк-Джордж, сама думка про те, що скоро почнуть

гнулися сосни, битиме грім та спалахуватимуть блискавки, в той час, як я перебуваю під захистом чотирьох стін, заспокоювала й зігрівала.

А головне — я була сама! «Самотність — мій коханець, відлюдність — солодкий гріх»¹. Де я це вичитала? Хто це написав? Такий вираз сповна описував мій стан душі у дитинстві й після, аж доки я не змусила себе «податись у вільне плавання» та «змішатися з натовпом», бути цяцінькою. Яка ж халепа вийшла з того «єднання зі світом»! Мене й досі тіпає. Життя купую — не для кожного. Художники, письменники, музиканти — люди самотні. Як і держслужбовці, а також адмірали з генералами. А потім, справедливості заради, я віднесла до їхнього числа злочинців із божевільними. Одне слово, треба визнати: усі сильні особистості — самітники. І це ніяка не чеснота, навпаки, що завгодно, тільки не чеснота. Людина має ділитися думками, спілкуватися, якщо, звісно, бажає стати корисною для спільноти. А той факт, що я відчувала себе набагато щасливішою на самоті, свідчив лише про ущербність моєї невротичної особистості. Я повторювала це собі стільки разів за останні п'ять років, що того вечора лише знизала плечима та, обійнявши самотність усередині себе, пройшла через просторий хол до дверей і вийшла з дому, щоб помилуватися смерканням.

Ненавиджу сосни. Вони темні й нерухомо стоять. Під ними не сховаєшся, на них не залізеш. До того ж сосни брудні, вкриті якимось зовсім недеревним чорним брудом, та ще змішаним зі смолою — не відмиєшся. Їхні забулені контури виглядають ворожими, а стовбури туляться один до одного так щільно, що складається враження, немов ліс велетенських списів загороджує

¹ Loneliness becomes a lover, solitude a darling sin. Тут Флемінг трохи кокетує і цитує сам себе. Хоча вислів насправді розкішний і увійшов у золотий фонд найпоширеніших літературних цитат.

дорогу. Єдина приємність — це запах, і коли є можливість, я користуюсь есенцією зі соснових голок для ванн.

Проте тут, в Адірондаці, безкрай горизонт із соснових дерев насправді наганяє нудьгу. Сосни вкривають кожен квадратний ярд землі в долинах та піднімаються на верхівки гір, і складається враження, ніби зубчастий килим простягається ген до горизонту — нескінченна панорама з безглузких зелених пірамід, що чекають, аби їх порубали на сірники, вішаки для одягу та примірники «Нью-Йорк Таймс».

Акрів п'ять тих дурнувятих дерев прибрали, щоби збудувати мотель, і тут найліпше місце. До речі, нині термін «мотель» використовують не часто. Вважають, значно стильніше уживати термін «придорожній готель» чи «заміський будинок», бо мотелі давно асоціюються з проституцією, гангстерами та вбивствами через анонімність і брак повноцінного контролю в таких закладах. А місце, чи як прийнято в туристичній галузі, — локація, було просто пречудовим. Мотель стояв біля другорядної лісової дороги, що з'єднувала Лейк-Джордж із Гленз-Фоллс на півдні, набагато мальовничішої, ніж основна. На півдорозі вона оминає невеличке озеро, вдало назване Дрімі Вотерс¹, — традиційне місце для пікніків. На його південному боці побудували мотель із центральним офісом, що виходить до дороги, а за головною будівлею номери розташувалися напівколом. Загалом сорок номерів з кухнями, душем і туалетом, а з вікон відкривається вид на озеро. Будиночки та оздоблення — за останньою модою: поліровані соснові фасади зі симпатичними дерев'яними гостроверхими дахами, кондиціонером і телевізором, дитячий майданчик для ігор, басейн, вздовж озера поле для гольфу

¹ Dreamy Waters — Сонливі Води (англ.)

з м'ячами, що не тонули (п'ятдесят м'ячів за долар), усі діла. Харчування? Кафетерій у вестибюлі, а двічі на день із Лейк-Джорджа доставляли продукти й напої. І все це за десять доларів за одномісний номер, та шістьнадцять — за двомісний.

Нічого дивного, що за капітальних витрат близько двохсот тисяч за сезон, який триває з першого липня до початку жовтня, при тому, що табличка «Вільних місць немає» красується тут тільки з чотирнадцятого липня до Дня Праці¹, власники мотелю ледве зводять кінці з кінцями. Принаймні, так стверджували ті жахливі Фенсі, коли брали мене адміністратором за тридцять доларів на тиждень плюс пансіон. Добре, що хоч у душу не лізли! Чи співало в мене на серці? Та тут цілий небесний хор заспівав о шостій ранку, коли їхній хромований універсал нарешті зник за поворотом дороги на Гленз-Фоллс і далі до Трої, звідки ті монстри родом. Містер Фенсі наостанок облапав мене, а я не встигла ухилитися. Його рука спритною ящіркою пробігла моїм тілом, перш ніж я наступила на його ногу каблуком. Він забрав руку, а коли гримаса болю залишила його спотворене обличчя, прошепотів: «Гаразд, крихітко. Краще доглядай за хазяйством, допоки завтра опівдні не повернеться за ключами бос. Щасливих снів!» Потім він зобразив посмішку, смисл якої я не зрозуміла, і почимчикував до автівки, з котрої, сидячи на водійському сидінні, за ним спостерігала дружина. «Годі, Джеде, — сказала вона різко, — ввечері зможеш задовольнити свою похіть на Вест-стріт». Жінка встромила передачу і прокричала до мене: «Бувай, красуне! Пиши нам щодня». І, стерши з обличчя криву посмішку, я востаннє побачила у віконці її висохлий негарний профіль, перш ніж машина виїхала на дорогу. Тьфу! Ну і парочка. Просто з романів жа-

¹ Перший понеділок вересня. Більшість американців сприймають цей день як символічний кінець літа.

хів... Дорогий щоденнику! Люди, гірших за яких я ніколи не бачила, нарешті поїхали. Віднині у своїх мандрах з подібними типами не зустрічатимуся!

Стоячи, дивилася на дорогу, якою щойно поїхало подружжя Фенсі, й міркувала. Потім повернулася подивитися на північ, аби з'ясувати, що там з погодою. День був чудовий, по-швейцарськи прозорий та чистий, порівняно теплий, як для середини жовтня, але зараз рвучкі хмарини високо у небі — чорні та підсвічені рожевими променями сонця, що сідало, почали накопичуватися на горизонті. Швидкі, метушливі пориви вітру швандяли поміж верхівок дерев, час од часу розгойдуючи єдиний ліхтар над покинутою бензоколонкою в кінці дороги біля озера. Один з довгих поривів — холодний та пронизливий — приніс із собою металеве поскрипування металевого ліхтаря, і мене затрусило від цього потойбічного дзеленчання. На озері, за останніми будиночками, почали битись об край берега дрібні хвилі, а сіро-металева поверхня води раптово укрилася кошачими подряпинами з білими гребінцями по краях. Проте між сердитими поривами повітря залишалось спокійним, і вартові дерева уздовж дороги та позаду мотелю зісунули свої ряди довкола вогнів яскраво освітленого будинку за моєю спиною.

Мені раптом захотілося до туалету, і я усміхнулася. Такий потяг виникає у дітей, які граються у схованки чи доганялки, коли до комода під сходами долинає тихеньке поскрипування мостини та перешіптування групи шукачів. Цього моменту тебе заповнює збуджене передчуття, ти охоплюєш ноги руками і чекаєш на екстаз бути знайденою, потім проблискує світло від дверей, що потроху відчиняються, — і настає кульмінаційний момент: твоє наполегливе «Ш-ш-ш! Залізай до мене!» Відтак двері тихенько зачиняються, і хтось, хихикаючи, притискається до тебе теплим тілом.

Я, тепер уже «доросла дівчина», пригадала фізичний свербіж, викликаний швидкоплинним передчуттям бути розкритою — «мурашки» вздовж спини та «гусяча шкіра» — який ґрунтується на первобутньому інстинкті небезпеки від тваринних предків. Мене це розважило, я спробувала затримати в собі таке відчуття. Скоро грозові хмари вибухнуть дощем, і я сховаюся від завивання вітру в своїй гарно освітленій затишній печері, змішаю коктейль, послухаю радіо, відчуваючи себе у безпеці та спокої.

Вечоріло. Сьогодні пташиного концерту не слід очікувати. Птахи давно відчули наближення урагану й поховались у лісових схованках, як і звірі: білки, бурндуки та олені. На усій величезній дикій території залишилася тільки я. Зробила кілька глибоких вдихів — повітря було м'яким та вологим, що тільки підсилювало запах хвої і моху, а тепер ще долинув запах прілої землі, немовби дмухнуло з-під пахви лісу, який спітнів од того самого приємного збудження, котре щойно охопило мене. Десять зовсім поблизу знервована сова голосно запитала «Хто?» й одразу затихла. Я відійшла від освітленого отвору і зупинилася на середині куряного шляху, дивлячись на північ. Налетів сильний порив вітру та скуйовдив волосся. Біло-блакитна блискавка прокреслила горизонт. Через кілька секунд, немов сторожовий пес, який прокинувся, рикнув грім, налетів шквал, і верхівки дерев почали гнутися та витанцьовувати, а жовтий ліхтар над бензозаправкою здригнувся й узявся підморгувати, немов попереджаючи про небезпеку. Попередження було адресоване мені. Раптом витанцьовуючий ліхтар заслало пеленою води, його обрис розплився, а світло потьмяніло від стіни дощу. На мене впали перші важкі краплі, я повернулась і побігла.

Шваркнувши дверима, замкнула їх і накинула ланцюжок. Саме вчасно, бо на землю впав справжній водо-

спад, і звук його змінювався від важкого барабанного бою по схилах дерев'яної покрівлі до високого вирування на віконному склі. За мить до них приєднався несамопитий шум води стічними трубами. Шумовий фон грози повністю усталився.

Я все ще стояла посеред кімнати, відчуючи себе абсолютно захищеною, коли грім, що тихенько причаївся за спиною, раптом вискочив із засідки. Блискавка освітила кімнату, і вслід за нею приголомшливий гуркіт сколихнув усю будівлю, від чого повітря завібрувало, наче струна піаніно. Прогримів оглушливий вибух, немов за кілька ярдів од будинку розірвалась авіабомба. Почувся різкий дзенькіт — то вибило шибку, і скло впало на підлогу, а потім по лінолеуму забарабанили водяні струмені.

Я не рухалася. Не могла ступити з місця. Уся залякла і стояла, затуливши вуха руками. Не думала, що таке можливо. Оглушлива тиша, яка запанувала після вибуху, поступово заповнилася шумом дощу, недавно таким заспокійливим, а зараз він мовби промовляв: «Що, не очікувала, що буде страшно? Ти ще не бачила грози в цих горах. Твоя схованка — просто сміховисько. Може, вирубати тобі світло? А як щодо удару блискавки крізь картонну стелю цієї коробки сірників? Тоді, щоб уже напевне прикінчити, можна підпалити твою халабуду або вдарити електричним струмом. Чи, може, налякати тебе так, щоб ти вискочила на вулицю і спробувала під дощем подолати десять миль до Лейк-Джорджа? Кажеш, тобі подобається самотність? Спробуй тоді це!» — і кімнату знову залило біло-блакитним сяйвом, а над головою пролунав такий гучний удар грому, що від нього позакладало вуха. Однак цього разу гуркіт був тривалішим і торохкотів розложисто, як несамопита канонада, від котрої в барі задзеленчали чарки та бокали, а дерев'яний каркас будинку прогнувся під тиском звукових хвиль.

Я відчула слабкість у ногах і, похитуючись, доплеталася до найближчого крісла й упала в нього, охопивши голову руками. Яку дурницю я скоїла, як можна поводитися настільки безглуздо! Якби хоч хтось завітав, залишився зі мною і сказав, що це лише гроза! Але дзуськи! Це катастрофа, кінець світу. Сили небесні повстали проти мене! Зараз знову грюкне. Будь-якої миті! Треба щось робити, покликати на допомогу! Але Фенсі розрахувався з телефонною компанією, тож телефон від'єднали. Залишалось тільки одне! Я підскочила, побігла до дверей і потягнулася до рубильника, що вмикав над входними дверима червону неонову вивіску з написом «Вільні місця/ Кімнат немає». Якщо увімкнути «Вільні місця», може, якийсь заблукалий подорожній буде радий знайти тут дах, проте, коли я потягнула руків'я, блискавка, що чатувала на мене, зі зловісним хрускотом, засліплюючи, виблиснула, а коли вдарив грім, велетенська рука схопила мене і жбурнула на підлогу.

ДОБРІ СТАРІ ЧАСИ

Коли я очунилася, то відразу ж пригадала, де перебуваю і що зі мною трапилося, тому припала до підлоги в очікуванні нового удару. Лежала так добрі десять хвилин, прислуховувалася до шуму дощу і розмірковувала про наслідки удару електричним струмом — чи отримала я непоправні uszkodження, чи мої нутрощі спалено, чи зможу мати дитину, чи я посивіла? А може, волосся взагалі згоріло? Я торкнулася рукою голови — усе ніби на місці, тільки на потилиці гуля. Спробувала обережно порухатися — наче нічого не зламано. Жодних uszkodжень. Цього моменту величезний холодильник «Дженерал Електрик» у кутку кімнати повернувся до життя і

дуже по-домашньому загурчав, тож я зрозуміла, що світ все ще існує, а гроза минула.

Я підвелася, відчуваючи слабкість у ногах, й озирнулася, очікуючи побачити довкола зону суцільних руйнувань і хаосу. Але все було так, як я «залишила», — респектабельна конторка порт'є, металевий стелаж для книг та журналів, довга стійка кафетерію, дюжина чепурних столиків з пофарбованими в усі кольори веселки пластиковими стільницями з комфортабельними металевими стільцями, громіздкий кулер для холодної води та блискуча кавова машина — все на своїх місцях як зазвичай. Єдиними доказами нищівного армагедону, який я щойно пережила, були дірка у склі вікна й калюжка води на підлозі. Армагедон? Про що це я взагалі? Єдиний армагедон у мене в голові. То просто гроза. З громом та блискавками. Я до смерті перелякалась гуркоту, мов нерозумна дитина. А потім, як остання дурепа, взялася рукою за електричний перемикач, не дочекавшись навіть проміжку між блискавками. Сама винувата — покарана гулею на голові — пришелепкувата, необачлива, сполохана кицька. Проте зачекайте — ану ж я посивіла? Я кинулася до сумочки на конторці, зайшла за барну стійку кафетерію і нахилилася подивитись у довге дзеркало під полицками. Спершу поглянула собі в очі — блакитні та прозорі, вони були трохи розширені від страху. Вії з бровами на місці, високий лоб — а далі — уф, каштановий вихор ординарного волосся, що спадало на плечі двома великими хвилями. Слава Богу! Я витягнула гребінець, різко провела ним по волоссю, відтак поклала до сумки і клацнула замком.

Годинник показував майже сьому. Я увімкнула радіо і поки слухала, як WOKO залякує слухачів наслідками грози — повалені лінії електропередач, Гудзон небезпечно піднявся у Гленз-Фоллс, в'яз, що впав, заблокувавши шосе № 9 у Саратога-Спрингс, очікування підтоплень у Меканіквілі — притулила до розбитої віконної панелі

ЗМІСТ

Частина перша: Я	7
Сполохана кицька	7
Добрі старі часи	15
Весняне загострення	27
«Люба Вів»	38
Птах з перебитим крилом.....	49
На захід, дамочко!	61
Частина друга: ВОНИ	71
«Завітай до мене в гості...»	71
Бандити з фільму жахів.....	77
І тоді я загорлала	87
Частина третя: ВІН	98
Що за...?	98
Казка перед сном	108
Заснути — значить померти	117
Брязкіт зброї	129
Бімбо	141
Зарубини на серці.....	149